

kunne ikke undre os over, at den Haand, som havde været bundet ved en streng Haandsæstning, og som paa engang fik en saa stor Magt, — kunde i Begyndelsen tage Feil, men siden finde vi, at den uindskrænkede Kongemagt, saavel i Forhold til Embedsstanden, som i andre Forhold, vidste at begrænde sig selv. Saaledes finde vi, at der i Christian den 5tes danske Lov 1—5—6 er foreskrevet, at naar Kongens Embedsmand bryder God og Pligt, skal Generalskikalen tiltale ham til Dom, og vi see altsaa, hvorledes den danske Aabenhed ogsaa her udtaler sig, igjennem den uindskrænkede Konge, idet denne ikke vilde, at Straffen skulde ramme ligesom fra en hemmelig Ret, men han vilde give Enhver, der blev anklaget af Generalskikalen, Leilighed til at fremkomme med sit Forsvar og at fremlægge, hvad der kunde vidne for ham, paa det at han ikke maatte dømmes uhørt.

Nu finde vi, saavidt jeg mindes, gjennem et Aarhundrede intet Exempel paa, at nogen Embedsmand er affat uden Lov og Dom af politiske Grunde, men først i Slutningen af forrige Aarhundrede finde vi et saadant Exempel i Alesfors Collet. Denne Affædigelse vakte stor Sensation i hele Folket, og jeg vil lade en Samtidig, vor forrige Premierminister Anders Sandøe Drsted, beskrive, hvilket Indtryk Esterretingen derom gjorde paa ham og Flere, der med ham vare forsamlede. Han siger 50 Aar efter: „Jeg mindes det, som om det var i dette Døleblif, hvilket Indtryk denne Begivenhed gjorde paa mig med Flere, som vare forsamlede, og det lod sig let eftervise, at den

forøgede Bitterhed i Pressen, som blev foranlediget ved denne Affædigelse, foraarsagede Presseloven af 27de September 1799.“

I dette Aarhundrede har jeg kun fundet eet Exempel paa en saadan Affædigelse, og det gives dog ikke paa saadan Maade, at den egentlig kan kaldes en Affædigelse. Det var Professor David, der gik af med sin fulde Gage i Pension, og det Professorat, han hidtil havde havt, blev ophævet, saa at det endog fik Udseende af, at han var afgaaet paa Bartpenge, og han har senere gjentagne Gange modtaget Tillidshæver.

Hvad man ellers kan sige om den uindskrænkede Magt, saa skal det her i denne Henseende vidnes, at under den uindskrænkede Konge fremstilledes en selvstændig Embedsstand, en Embedsstand, der endog i vore Dage har bidraget meget til friere Ideers Bækkelse hos Befolkningen, en Embedsstand, der har den Fortjeneste, at den har bidraget til at give Impulsen til den constitutionelle Forfatning. Vi see ogsaa, hvorledes Embedsstandens Frimodighed og Selvstændighed blev paaskjønnet, vi see, hvorledes Folket, efterat Stænderne vare indførte, flere Gange gjorde Embedsmand, som det havde Tillid til, det Tilbud at ville gjøre dem valgbare, og vi finde, at, uagtet kun (som Følge af den høje Censur, hvortil Valgbarheden var indskrænket) 1 af 20 Embedsmænd kunde vælges, var der dog forholdsvis ikke saa Embedsmænd i Stænderne, og navnlig vare Formændene steds, baade i Distrikterne og de norske Stænder, fra Begyndelsen til Stændernes Ophør, Embedsmænd.